

Fons documental de l'Arxiu Episcopal de Vic

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic. Palau Episcopal. Carrer Santa Maria, 1. 08500 VIC

Coordenades:

Latitud: 41.66577
Longitud: 1.86396
UTM Est (X): 405424
UTM Nord (Y): 4613291

Classificació

Número de fitxa: 08262-68
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: XIV-XIX
Autoria de l'element: Bisbat de Vic
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat: Privada accessible
Titular: Bisbat de Vic. Palau Episcopal. Carrer Santa Maria, 1. 08500 VIC
Autoria de la fitxa: María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dj., 26/08/2004 - 02:00

Descripció

Des de l'octubre de 1998 al març de 2003 es va portar a terme la reorganització i adequació dels fons de l'Arxiu, gràcies a l'acord entre l'Ajuntament de Vic, el Bisbat de Vic i la Diputació de Barcelona. El treball està coordinat per l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona i els responsables tècnics del Bisbat i l'Ajuntament de Vic. El fons de L'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic és un dels fons més importants de Catalunya, amb uns 2.000 metres lineals de documentació tant civil com eclesiàstica que abasta des del segle IX fins a l'actualitat. La Biblioteca està formada per uns 100.000 volums, amb uns 300 manuscrits, el més antic dels quals data del segle IX, i amb prop de 200 incunables. L'Arxiu conté documentació referent a l'actuació del bisbe (visites pastorals, ordenacions, correspondència,...) i a la gestió dels béns i les rendes vinculats a la dignitat episcopal vigatana i a la seva jurisdicció tant civil com eclesiàstica (capbreus, plets, llevadors, estadístiques parroquials,...). La primitiva església advocada a Sant Vicenç, al municipi de Sant Vicenç de Castellet, es trobava entre cal Ginferrer i cal Castaño, a l'actual plaça Sant Vicenç (al carrer Vilomara nº 3) i tenia el cementiri al costat. La primera notícia històrica de l'església és de l'any 1315, en una escriptura signada per Sibil·la, senyora de Castellet (MONTANYÀ, 1948). Aquesta era sufragania de la parròquia de Sant Vicenç de Castellbell i fins als volts del 1870 no torna a recuperar les funcions de parròquia, esdevenint sufraganies d'ella les esglésies de Sant Pere de Vallhonestà i Sant Jaume de Vallhonestà. Per aquest motiu, els fons parroquials de Sant Vicenç de Castellbell que es conserven a Vic contenen referències del municipi de Sant Vicenç de Castellet. Es conserva la següent documentació: llibre sacramental de 1624, llibres notariais (1491-1613, 1491-1717, 1556-1838, 1593-1720, 1606-1721, 1609-1720, 1632-1721, 1727-1730, 1784-1790, 1791-1801, 1795-1857, 1802-1831, 1560-1818, 1644-1721, 1668-1888, 1893-1929), un pergami de 1314.

Història

L'Arxiu Episcopal de Vic va néixer amb la creació del mateix bisbat, en els darrers decennis del segle IX. El document més antic que es conserva és un pergami de l'any 881. Si bé en els inicis tot fa pensar que es guardaven junts tots els fons, ben aviat es va establir una organització arxivística separant-se, a finals del segle XII, el fons documentals del Capítol de Canonges dels de la Mensa Episcopal. En el transcurs del segle XIII es van redactar els primers registres i instruments de descripció, com el cartulari de la catedral Liber dotationum antiquarum (1215). A finals del segle XVIII mossèn Domènec Jaumar reorganitzà la documentació més antiga de l'Arxiu Capitular (segles IX-XIII) i a començaments del XIX s'inicià el registre de pergamins de la Mensa Episcopal, acabat el 1920 pel canonge Casadevall. El fet que els dos arxius seguissin rigorosament separats a començaments del segle XX va comportar que la Mensa Episcopal perdés aproximadament una tercera part del seu fons en l'incendi del Palau l'estiu de 1936, durant la Guerra Civil, mentre que l'Arxiu Capitular no sofrí cap dany. Malgrat la lamentable conjuntura, durant aquest període ingressà l'Arxiu de la Cúria Fumada, la notaria eclesiàstica de Vic, traslladat el 1937 per Josep M. Font i Rius en el marc de les tasques de salvaguarda del patrimoni documental vigatà. Després de la guerra i amb el Dr. Eduard Junyent (1901-1978), es van tornar a unir els dos arxius. Sota la seva direcció té lloc la vertebració de l'Arxiu Episcopal de Vic tal com és actualment. Ja abans, el 1933, havia incorporat l'Arxiu de la Vegueria. Finalitzada la guerra va reorganitzar els fons de l'Arxiu Capitular i el de la Cúria Fumada. El 1948, aprofitant el trasllat del Museu Episcopal a un altre edifici, el Dr. Junyent va ubicar els fons de la Mensa Episcopal que es conservaven fora de l'Arxiu a les sales que quedaren buides. En aquesta època ingressà l'Arxiu Notarial Civil. El Dr. Junyent també incorporà les sèries dels Arxius Parroquials, alguns dels quals entraren tot just acabada la guerra mentre que d'altres hi han anat ingressant de manera progressiva. Finalment, el 1972 va incorporar a l'Arxiu els fons de les comunitats de beneficiats de la Catedral i de l'església de la Pietat de Vic. En els darrers anys, sota la direcció del Dr. Miquel S. Gros, han continuat ingressant nous arxius parroquials i alguns fons personals i patrimonials. Igualment, els notaris de Vic han dipositat a l'Arxiu els fons reservats i més tard s'hi han integrat també, com a dipòsit, els Arxius dels Jutjats 1 i 3 de Vic. És en aquesta darrera època quan s'han elaborat la major part dels instruments de

descripció de què disposa l'Arxiu

Bibliografia

GINEBRA I MOLINS, Rafel (2000). Els arxius de l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic. Onze segles d'història i cent anys de concentració de fons. Lligall, 16 , p. 11-84.